

29
1888

საქართველოს
საბჭოთაო

ს ა მ ბ რ ი

საქოველ-კვიროს სალიტერატურო და სამხატვრო გაზეთი

1888 წელსა

№ 15

მაისის 8.

გაზეთი ღირს: კრთის წლ. 5 მ., ხახ. წლ. 3 მ., ცალკე ნომ. 15 კ. სელის მოწერა მიიღება: თბილისში რედაქ. კანტორაში. ფოთში ბესარ. კალანდაქსთან. ადრესი გარეშე მცხოვრებთათვის: Тифлисъ, въ редакцію газеты "ТЕАТРЪ." გაზეთი ისყიდება: თბილისში ხარკვიანის წიგნის მაღაზიაში; და ბ-ნ ნიდდეველთან—გოლოვინის პროსპექტზე.

საგაზეთოდ დანიშნული წერილები (კორრესპონდენცია) გარკვევით უნდა იყოს დაწერილი. თუ საჭიროება მოითხოვს წერილებს რედაქცია შეასწორებს. რედაქცია არა კისრულობს წერილების უკან გაგზავნას და მათ შესახებ მიწერ-მოწერას. ყოველ წერილში უნდა იყოს მოხსენებული: სახელი, გვარი და საცხოვრებელი ადგილი დამწერისა.

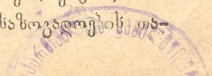
ვისაც შარშან გაზ. „თეატრი“ ჰქონდა დაკვეთილი, გაგზავნება სკედრი ნომრები შემოტანილის ფასის დაკავალ და ამისათვის უმორჩილესად ვთხოვთ ამ სელის მომწერთ, გინც საცხოვრებელი ბინა გამოიცვალა, შეგვხუობინონ თავიანთი ახალი ადრესები.

თბილისი, 7 მაისი.

66

მწელია, რაკი ერთი ნახტომი შექმლება გაზეთსა თუ ჟურნალს—გაუტყდება აბრუ სასოკადობის თვალში; მერე ერთი ათადაც უკეთ რომ აწარმოვოს თავისი საქმე, მაინც დიდი დრო და ხანი მოუნდება, რომ კულავ რიგიანობის სახელი მოიპოვოს და თავის სიტყვას შესაფერი ფასი მისცეს.

ჩვენ კარგად გვესმის ეს გარემოება, ვიცით, რომ ჯერ-სანათ მოკლებულნი ვიქნებით სასოკადობის თა-

ნაკრძობას, მაგრამ მაინც გულის არ ვიტყნავთ და მტკიცედ გვაქვს გარდაწვეტილი გან. „თეატრის“ გაგახანლება.

სულს გვიდგამს და კვამსწვეებს ის ცხოველი იმედი, რომ თუცა ჩვენი განათლებული საზოგადოება ჯერ მცირეა რიცხვით, მაგრამ მოინათვება მაინც ერთი ნაწილი, რომელსაც უსწავლია არა იმიტომ, რომ ცხოვრებაში გამოსვლისათანავე ამოირეცხოს გულიდამ ეოველივე ხალისი ზნეობისა, გონების და აზრების განვითარებისა, — არამედ ძლევა-მოსილ ჭეშმარიტების მიხედვით, რომ „ადამიანს სიბერემდის სწავლა არ მოსჭარბდება.“ ეს ნაწილი ჩვენის განათლებულ და მოსწავლე საზოგადოებისა, ჩვენის აზრით, მისცემს „თეატრს“ იმოდენა ძალასა, რომ რედაქცია განყეთის უმთავრესს საჭიროებას მაინც გაუძღვეს და შეუჩერებლივ განაგრძოს თავისი საქმე.

ჩვენში ქურნალ-განყეთობის საქმე ჯერ იმ დონეზე არ დამდგარა, რომ ნივთიერი შემოსავალი აძლიოს კაცსა და აღებ-მიცემობის საგნად იყოს... ჩვენი მსურვალე სურვილია შემდეგისა დაგვარად ვემსახურნეთ ქართულ საზოგადოების გონებრივსა და ზნეობრივს წარმატებასა. რამდენათაც დავიმსახურებთ ამ მხრით მკითხველის უურადღებას, ჩვენი ჯილდოც ეს იქნება.

ეს არის ჩვენი განსწახვა. თუ ჩვენის მეცადინეობით მივიზიარით საზოგადოების უურადღება და შევსძელით ამ რთული საგნის გამლოლა, ვიმეორებთ, ეს იქნება ჩვენი უტყუესი და ერთად ერთი ჯილდო.

ასალი ამბები

როგორც შევტუეთ ქართული დრამატიული დასი მომავალი კვირიდამ დაიწებს წარმოდგენების გამართვას.

ქართულ მომღერალთა სოცრას მეთაურს ბ-ნს ადნიაშვილს მოსკლთა აზრად „უარამანანი“ ფერიად გადაკუთდეს სტენაზედ წარმოსადგენად.

თბილისის სასულიერო სემინარიაში უკვე დაიწებს გამოცდა მოსწავლეთა.

ქართველთა-შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების სასარგებლოდ დანიშნული სეინობა და ლატარია-აღლევტი გადაიღო 22 მაისისათვის.

ამ უმად წინამძღვარანთ კარის სამეურნეო სკოლაში სწავლობს სულ 47 ემაწვილი: ქართლელი 24, კახელი 2, ფშაველი 5, იმერელი 13, რუსი 2 და ერთი სომეხი.

იბეჭდება მდივანოვისგან შედგენილი წიგნი „Самоучитель русскаго и грузинскаго языковъ. Словарь употребительнѣйшихъ словъ. ლექსიკონი ფრად სასმარის სიტუებისა.“

არტისტს ვ. აბაშიძეს შეუკრებია დასაბუჭდათ: სსკა-და-სსკა სტენები, ლექსები, მონოლოგები და ერთ მოქმედებისანი კომედიები. შემოსხენებულთა შორის არის „სამმოზლო“-ს მქსუთე მოქმედება.

ამ ჰანტონის დაბეჭდვა უგისრია ბ-ნ გ. ჩარკვიანს.

ზ ლ ა კ ა რ ი.

(ფრანგულით გადმოკეთებული).

იყო სამი მგალობელი, ღმერთი თქვენი მწყალობელი.

იყო და არა იყო რა, ღვთის უკეთესი რა იქნებოდა, იყო ერთი პატარა ქალი—თაფლო. სამი წელიწადი ქალაქს იყო დედასთან და შემდეგ სოფელში დაბრუნდა. ჩვიდმეტის წლისა იყო და, მამასადამე ბოეში აღარ იყო; ხომ გაგიგონიათ—ჩვიდმეტის წლის ქალი, ან ქვის ქვეშა, ან... ტანით ღერწამი იყო, სახით მთვარე, თვალებით... თვალეზი გიშრისა ჰქონდა და სულ ცეცხლს აფრქვევდა. მიწრო ფეხსაცმელი ეცვა, ღიღი ტურნური ედგა, და უშლაპოდ გარეთ არ გამოდიოდა. მართის სიტყვით თავის სილამაზის ფასი იცოდა და თავმომწონე იყო,

თავის ნებისა;

ქერპი,

აშარი,

შურიანი,

ცნობის მოყვარე

აგმუცელა

და პირ-მოთნე, ერთობ შემკობილი იყო ყველაფრით, რაც კი „ყველაფრით სრულ“ გასათხოვარ ქალს მოეთხოვება.

მართხელ ფოფოლიამ, თაფლოს დედამ, ნიგვზის ქადა გამოაცხა და თაფლოს მიუბრუნდა:

— წადი, შეილო, ერთი ბატონიანთას ჩაირბინე და მამილაშენს პატარა ქადა ჩაუტანე, თორემ ხომ იცი, ბატონიანთას აღამიანი თავის დღეში კუჭს ვერ გაიძღობს.

ზაუხარდა თაფლოს: შლიაპა დაიხურა, ტუფლები ჩაიცვა, ქოლგა გაშალა და გზას შეუდგა. ჩვიდმეტის წლის ქალის გული ნამდვილი მანისის ვარდია: როგორც ვარდი თავის

კოკორს მზის სხივებს უშლის, ისე ქალის გული იშლება ამ ხანში და სიყვარულით აღგზნებულს ქვეყანა სამოთხე ჰგონია. მაგრამ **თაფლო** სულ სხვა რიგი ქმნილება იყო: სიყვარულისა არა გაეგებოდა რა, რადგან დაბადებისას გული არ დაჰყოლოდა და როდესაც მის ტოლები მხოლოდ სიყვარულზედ ფიქრობდნენ, მხოლოდ სიტყვას „მიყვარხარ“ ან „მიყვარს“ ხმარობდნენ, ის სულ სხვას ფიქრობდა: თუ ერთი ვიპოვნე ვინმე, ფულიანი და მამულიანი, როგორ ჩავაქნატუნებო! ასე ფიქრობდა, რადგან მის ლექსიკონში ადამიანის ზნეობა, ვალდებულებანი, მოკლე სიცოცხლის იდეალი სამი სიტყვით იყო გამოთქმული:

მამული,
შული
და დიდება.

ამ ფიქრით გატაცებული **თაფლო** ხშირად დასცირობდა ხოლმე სკოლის ახლო-მახლო და ერთ დილას, უცბად ბატონისშვილი კი შეხვდა. მრთმანერთს გადახედეს და თვალი თვალში გაუყარეს. თვალი გაუშტერა პატარა **თაფლო**მ ბატონისშვილს, ააწითლა, ააქრჯოლა და ბოლოს ტკბილად, მიმზიდველად გაუცინა და თავი დაუკრა:

— ბატონისშვილს ვახლავარო!

სწორედ თმის ძირამდის გაწითლებულიყო საწყალი ბატონისშვილი და როგორც იყო წაულულლულა:

— **თაფლოს** გაუმარჯოსო!

ბატონის შვილი ოცი წლის ყმაწვილი კაცი იყო, ტანადი, ახოვანი, თეთრ-წითლად ლაქლაქი გაჰქონდა; მაგრამ რამდენად ფიზიკურად სრული იყო, იმდენად გამოუცდელი, სიცოცხლისა არა გაეგებოდა რა და ქალის მაცდურობისა ხომ აბა რალა თქმა უნდა.

— მს ბიჭი ძალიან მომწონს, სთქვა თავისთვის **თაფლო**მ. ძალიან კარგი ბიჭია! სოტა განზედ იწევს, მაგრამ ეგ არაფერი: ისე მოვაკვივანო, თითონვე უკვირდეს! მაგას უნ-

დიდი მადლობელი უნდა ვიყვეთ, რომ უშრომია ზემოდ დასახელებულის წიგნის შედგენისათვის. დაეუმაღლოთ აგრეთვე ბ. შიჭინაძეს, რომელსაც ეს წიგნი გამოუცია. შრომა და ხარჯი, კეთილის განძრახებით გაწეულნი, ყოველთვის მადლობის ღირსნი არიან.

რაკი ჩვენი ერთი ვალი გადავიხადეთ მით, რომ მადლობა გამოვეუცხადეთ ავტორსა და გამომცემელს, საჭიროა მოვიხადოთ მეორე ვალიც მით, რომ სინიღისიერად დავაფასოთ შრომის სიღე-კარგე, გამოვთქვათ ჩვენი აზრი წიგნის შინაგანს ღირსებაზე.

სწორედ მოგახსენოთ, ძალიან გაგვიკვირდა, როდესაც ძეიკარიძის სწორმეტყველებაში ამოვიკითხეთ შემდეგი: „გრამატიკა საერთოდ არ არის მეცნიერული შრომა (გვ. 24).“ ჩვენ სრულებით წინამდევის აზრისა ვართ და ვფიქრობთ, რომ გრამატიკა უეჭველად მეცნიერული შრომა უნდა იყვეს, რომ ყოველს გრამატიკის შემდგენელს უნდა მოეთხოვოთ მეცნიერული მეთოდი, კრიტიკა და სიფთხილე. ბრამატიკა, თუ მეცნიერება არა, მაშ რა უნდა იყვეს? ხელოვნება? თუ ეს მართალია, მაშ ყოველს ენაში იმდენი გრამატიკა უნდა იყვეს, რამდენიც შემდგენელია. ხოლო გრამატიკა კი ერთია ყველა ენაში, როგორც ერთია გეოლოგია, ანთროპოლოგია არქეოლოგია, ისტორია. მართალია, სხვა და სხვა გრამატიკოსების შორის ხშირად არის ხოლმე აზრების სხვა-და-სხვაობა, უთანხმოება, მაგრამ ეს იმავე მეცნიერულის შრომის შედეგია, როგორც გეოლოგოსების, ან ისტორიკოსების შორის მომხდარი უთანხმოება. ბრამატიკოსი იკვლევს ენის თვისებას და გვაძლევს იმ წესებს, რა წესებითაც უწერიათ, სწერენ ან ლაპარაკობენ. მან თავის მოგონილი, შეთხზული, ენას არაფერი უნდა მოახვიოს რა თავს, ყოველივე მისგან დასკენილი სწორმეტყველების წესი ენის თვისებაზე უნდა იყვეს აგებული.

ბ. ძეიკარიძე თავის შემცლარს აზრს, რომ გრამატიკა საერთოდ მეცნიერული შრომა არ არისო, უმატებს: „რა თქმა

უნდა, ვერც სწორმეტყველების წიგნაკებს შესწამებს ეინმე მაგ სარჩელსა.“ ეს კი მართალია, ძვიცარიძე ნამდვილს ამბობს, რომ მის წიგნს არ დაერქმის მეცნიერული შრომა, რადგან იგი გამოჰკიდებია თავისებურის ხელოვნურის კანონების გამოგონებას, რომელნიც მიუძღვნია ახალგაზღობისათვის სახელმძღვანელოდ. პეტორს არ ნდომებია გრამატიკის მეცნიერული გამოკვლევა, არამედ „მართლ-უნობის“ წესების დაწერა, რისთვისაც თავის შრომისთვის დაურქმევია სწორმეტყველება, ე. ი. სწორედ ლაპარაკის ხელოვნება.

მთუ რამოდენად სახიფათოა გრამატიკოსისთვის კანონების გამოგონება, ამას ძვიცარიძე თვითონაც გვეუბნება და ნათქვამს, ჩვენ საოცრად, თითონვე გვიმტკიცებს თავის მაგალითით. პეტორი ამბობს: „თუ გრამატიკი კანონების გამოგონებას გამოეკიდა და იგი (რა?) მისცა ახალგაზღობას სახელმძღვანელოდ, მაშინ რა მოხდება? ის რომ მის ტიბიკონს ყურს ააეღებენ (?) და თუ ვისმე დააძალეს მათით (რით?) ხელმძღვანელობა, ენა გახვედება, გამკვავდება, უკმეხობა მოერევა, მძიმე წყობილება მიეცემა და ბევრათ დაბლა დადგება იმ დაბიურს, ხალხურ ენა-კილოზზე, რომელიც არის უცხოველესი, უმჭევრმეტყველესი, ეინემ მკაცრად გრამატიკურად ხელდასმელი (?).“ ჩვენ სრულიად თანახმა ვართ ამ ამონაწერში გამოთქმელის აზრისა, რომლის დასამტკიცებელს მაგალითს გვაძლევს თვით ბ. ძვიცარიძე. მართლაცა და მის ენა, რომელსაც აჩნევია მისგანვე გამოგონებულის კანონების ზედგავლენა, რალაც „გახვეებული, მკვავე და უკმეხია;“ წყობილებით საშინლად მძიმეა და ბევრათ დაბლა დგას იმ დაბიურს იმერულს კილოზზე, რომლისთვისაც აეტორს ისე მკაცრად „დაუსე-ა ხელი.“

გრამატიკული უმართებულება, ახლად შეთხზული ტერმინები, ქართულის ენის წინამდგეი სიტყვათა დალაგება და ადგილობრივი ან მოძველებული სიტყვები მეტის მეტად აძნელებენ სწორმეტყველების კითხვას, და მკითხველს უკარგვენ წაკითხვის სურვილს. ეს არის ძვიცარიძის გრამა-

ტიკის თავი-და-თავი ნაკლულეგანება, რომელიც არ მიეტევება. მართლაცა და რა მისატყვებელია ამნაირი წერა:

1) „თუ გამსაზღვრელი სიტყვა სახელი, რომელიც შესთაწხმებია თავის მსაზღვრელს ბრუნვასა და რიცხვში და განცალკევებული კია მისგან, ასეთს განსაზღვრებას ქვია სიმეტნიე“ (გვ. 13).

2) „მარამა თუ ამ კანონების შემდგენელმა არ კი უნდა შეხუთოს და შესხტოს (?) ენა თავის კანონმდებლობით (გვ. 24).

3) „თვით ბგერანი პირველ და პირველ ცოტანი ყოფილან რიცხვით, და მათი ნაკლებობა აღიესებოდა (?) სხეულის მიმოდგრათავან, რასაც მაშინ ბგერათ უფრო ფართო სახმარობა ჰქონია, ვინემ ახლანდელს ენებში“ (გვ. 26).

4) „ამაში საჭროა უწარჩინებულესის მწერლებისადმი (რა?), თორემ მოხდებას ისეთი აღვირუტსხმელობა, როგორც მოსდით ზოგიერთს ვაკეიმერეთის და ქართლის გლეხებს, და ზოგჯერ მწერლებსაც კი“ (გვ. 41).

ბ. ძვიცარიძეს თავის წაგნი აუესია ახლად გამოგონებული სტერმინებით, რომლებიც, უნდა ვთქვათ, ვერაფრით სჯობიან იმ თავითვე მიღებულებს და ხმარებულებს. მაგ: საუბნი (ქვემდებარე), სახვდამი (შესმენილი), დართვითი (ზედშესრული), ენასხმული (დიალექტი) და სხ. ხშირად ხმარობს აგრეთვე სასაცილო და უშნო სიტყვებს, მაგ. სიმჭირსნე, სამჭირნო, უმიგვანობა, აღსულობა, სამთელურო, ზეწრული, საყოველპურო (იქნება საყველპუროს მაგიერ), აღმოიტყველვის, გამოითიშვის, განსრდების და სხ. ხანდახან თხზავს სიტყვებს ვითომ ანალოგიით, მაგ. თანაპარი (წინაპარის მიხედვით). ავტორს რატომღაც აუჩემებია სიტყვა შანჭრაქული და როცა უნდა აძავოს რამე, იმას ხმარობს. მრთს ალავს ამბობს ბ. ძვიცარიძე: „ქართველი კაცი თავის დღეში არ იტყვის სიტყვას, მაგ. ჩვენ ისე მაგრათ, რომ გამოვიდეს შანჭრაქული ჩვენ.“ ნეტა ვიცოდეთ რით განიორჩევინ ქართული ჩვენ და შანჭრაქული ჩვენ?

სწორმეტყველების ავტორი სრულის სიმართლით ამბობს, რომ სალიტერატურო ენის „საფუძვლათ უნდა იყოს ქართლის მცხოვრებთა სიტყვა პასუხიო,“ მაგრამ სამწუხარო ის არის, რომ თვით ავტორსავე ვერ შეუთვისნია ჯერ კიდევ ქართლური „სიტყვა-პასუხი“ და იმერული კილო შეუხავებია ძველის მწიგნობრულის კილოთი.

მიდრე თვით გრამატიკის დაწვრილებულს კრიტიკას შეუდგებოდეთ, საჭიროდ მიგვაჩნია ორიოდ საზოგადო შენიშვნა. ჩვენს ავტორს შეენიშნეთ ორი დიდი ნაკლულეგანება, რომელიც არ შეშვენის მეცნიერებისთვის მშრომელს კაცს. მრთია ეროვნული თავგამოდება, მეორეა უსერიოზობა. ავტორი როგორც მეტის-მეტად თავგამოდებული ეროვნულის ღირსებით, გვეუბნება შემდეგს ტყუილს: „რაც კი რამ ნაწეგროვანი ბგერა შეუძლია გაიღოს ადამიანის სამეტყველო ორგანოებს, ყველა ის ბგერანი იპოვება ქართულს ანბანში, თვითო სახედ, სადათ და ძალდაუტანებლათ გამოუსატყვენნი. არ არის ისეთი ენა, რომელსაც იგი არ მოერგოს“ (გვ. 27) ამის წინამდევ ჩვენ ვიტყვით, რომ ადამიანს შეუძლია ბერის ნაწეგროვანის ბგერის გამოღება, რომლის ამნიშვნელი ასო ქართულს ანბანში არ მოიპოვება; არიან ბევრი ამისთანა ენები, რომლებსაც ქართული ანბანი ვერ „მოერგება.“ შორს ნუ წავალთ, დავიწყათ რუსულის ენით. აბა რა ასოებით გამოხატავთ ქართულად რუსულს ბგერებს: е, ф, ш, ь, ъ, я, ю, ъ? აბა დაწერეთ ქართულის ასოებით სიტყვები: ежъ, пыль, нищій, няня, союзъ, сердце. სად მოიპოვებენ ქართულს ენაში ფრანგული ბგერები: e, f, l, m, n, u, eu, ou? აბა როგორ დაწერება ქართულის ასოებით სიტყვები: peloton, lune, faim, on, peur, coeur? სად არის ქართულს ენაში გერმანულის ბგერების მაგიერი: ä, ü, ù, eu, l?

ბი ავტორის უსერიოზობის ერთი მაგალითი:

„მანდამაინც არც ისე სახარბიელო რამ არის ეგ ფ. იგი არა სააზნო ბგერა და კეთილშობილური სიტყვა-პასუხის შე-

საგვანი. მისის გამოთქმის წამს ბაგეთა საზიღნი (მუსკულები) ძალზედ იჭიმებიან, ბაგები (?) მაგრდებიან, სიალფერეს კარგვენ და ლიბრდებიან; ზვეითი ბაგე უნდა წინ წაიშვირო, ქვეითი უნდა დაჭმუხნით წინაკბილებს მიაბჯინო და ისე დაშტეინო, რომლის (?) დროსაც შეიძლება დორბლის წინწკლებიც მოხედეს შენს ახლო მდგომს მეზობელსა. ეს რა საკვირველია ვერაფერი თავაზიანობაა და არც სასიამოვნოა პირისახის დაღმეჭა. მართველის კაცის ზრდილობა და სახიერება ძველიდამევე ნაქებია, მისი სააზნო ენა თავისს საკუთარს ასოს ვისაც (ე—საც თუ), რომელიც თითქმის ტ-სებ გამოითქმის, არ გუობს (?) და რა თქმა უნდა, ასეთს უცხო ბგერას, როგორიც ტ არის, ვერ შეიტკობოდა“ (გვ. 33).

რაც აქ ტ-ზე ნალაპარაკეია—სასაცილოა მეტის მეტად და სრულებით არ შეეფერება სახელმძღვანელოს შემდგენელს.

რაც ვთქვით, საზოგადოდ ვთქვით, შემდგეში შეეუღებებით გრამატიკის კერძო ნაწილების გარჩევას.

დ. დეკანოზიძე.

1 მაისი.

წ გ რ ი ლ მ ა ნ ი

(ახალი ამბები)

დადგანატ მოსწავლენი დედათა სქესის სასწავლებლებში გონებით ძალიან იღლებიან, ამისათვის ზრუსიაში გადაუწევეტით,

რაც კი შეიძლება, შეამცირონ სასკოლო ჯაფა: ამის შემდეგ მოსწავლეთ საქვეყნოდ აღარ გამოხსნდებიან; საშინაოდ გაკვეთილებს იმდენს მისცემენ, რომ იმათ დასწავლას დაბალი კლასის მოსწავლენი ერთს საათზედ მეტს არ მოუხდნენ, შუა კლასებისა—საათნახევარზედ და მაღალი კლასებისა—ორ საათზედ მეტს. შინადამკლასში მძიმე წიგნები და ნოტები არ უნდა დაჭქონდეთ.

* *

ნოვოროსისის უნივერსიტეტის მმართველობას (администрация) აქვს ფიქრად, მომავალს წელს გაგზავნოს სტუდენტები ზალესტინაში. სტუდენტებს რამდენიმე პროფესორი გაჭეკება. მოგზაურები დათვალვიერებენ წმიდა ადგილებს და აღბად ეკვიპტეშიაც შევლენ.

* *

თბილისის საქალაქო საბჭომ დააწესა ახალი გადასახადი, იმ ხარჯის დასაფარავად, რომელსაც აღრიცხული ქალაქის შემოსავალი ვერა ჭყარავს. 19 აპრილიდამ იღებენ ურემებს—ორ შაურს და ქალაქის მოედნებსე მორეკილ საქანელსე ერთს შაურს, ცხვარსე—ორ კაპეიკს.

* *

თბილისის სასულიერო სემინარიის ინსპექტორი ბ-ნი პეტროვი, უუწმინდესის სინოდის განკარგულების ძალით გადაყვანილ იქმნა ჰერმის სემინარიის ინსპექტორად.

(საყურადღებო)

(ბერძნების ტხოვრებიდან).

ფილოსოფოსი სოკრატე ამბობდა ხოლმე: გამოუსადეგო ადამიანი იმისათვის სტხოვრებს ქვეყანაზედ, რომ ჰქვას და ჭამოს; კეთილის მომქმედი კი ჰქვამს და სჭამს იმისათვის, რომ იფიცხლოს.

ერთსელ არისტინი სადილად იყო მიწვეული დიონისისთან, და დიდ სანატიო ადგილზე დასვეს—დიონისის გვერდით. მორე დღეს სუფრის ბოლოში დასვეს. „როგორ ჰფიქრობ,“ ჰკითხა დიონისიმ, დღევანდელი ადგილი სჯობს, თუ გუშინ, რომ გეჭირან?

— „მე ვფიქრობ, რომ ამათში გარჩევა არ არის: მე ერთგვარ სანატიო ადგილად ვსდი ორივეს“—მიუგო არისტინმა.

მეფე ფილიპე ერთს კაცს ასამარტლებდა. საქმის გარჩევის დროს ჩასთვლიდა, გამოიღვიძა და დასჯა გადაუწყვიტა ამ კაცს. გამტყუნებულმა ამაყად უთხრა: მე სელ-მეორედ ვინიულებ.

— „ვისთან?“ შეჰყვირა გაბრაზებულმა მეფემ. — „ისევ შენთან სელმწიფევე, თუ რომ აღარ დაიძინებ“—უპასუხა გამტყუნებულმა. ფილიპემ მეორედ მოისმინა ამ კაცის გამამარტლებელი საბუთები და ანამც თუ გაამარტლა,—თავის თავსაც კი ჯარბა დაადო გამარჯვებულის სასარგებლოდ.

(გასართობი).

ერთსულ, როცა ვიქტორ ჭიუგო სწერდა „Труженниковъ Моря“-ს, შევიდა თავის მზარეულ ქალთან, წაუკითხა ამ თხზულებიდან რამდენიმე თავი და ჭკითხა: მოგწონს ეს თხზულება თუ არაო. იმან შესება ჭიუგოს და უთხრა: „ას ბატონო ჩემო, თუმცა მე უბრალო, უსწავლელი დედა-კაცი ვარ, მაგრამ შემცხვებოდა კი მაგისტანს სირეგვენე დამეწერა.“

ჩინოვნიკი სთხოვს ხაზინადარს წინ-და-წინ ჯამაგირს. ხაზინადარი უარს ეუბნება.

— მოიღეთ მოწუალება, მომეცით, ძალიან საჭიროა.

— გერა, გერ მოგცემი, ვერავის გერ მივსცემ, მამა-ხემა, რომ იყოს, გერ მივსცემ. ზა ივანოვიც მოსოვდა... მივეცი ორი თვის ჯამაგირი და... მოკვდა.

— ნუ თუ თქვენ, პეტრ ავანოვიჩ, გგონიათ, რომ მე მაგიოსთანა სისულელეს ჩავიდენ.

სუდში. თქვენ ამბობთ, სორცის მოხარვა სიმშილმა გამაბედინაო, — კარგი, მაგრამ მთელი ფეშხვის წაღება რაღა იყო?

— დანა რო მიწონდა, ბ. „სუდიავ“, ერთ-ორ გირვანქას მოგვტრდი და დანარჩენს იჭვე დავტოვებდი, მაგრამ ამ უდანობამ მეც სარალი მომცა და უსახსრად! მეტი რა ჩარა იყო, მთელი ფეშხვა უნდა დამეთროვა. ი ვერანა „მედროვემ“, ფეშხვას შინ მიტანაში ერთი კაცალი ახაზი ამაძრო.

კლუბში. ორ ყომაჩბაზს ლანარაკი მოუვიდათ, იქამდის მიადწივა ამ კინელაობამ, რომ ერთმა მეორე უშნატოოსოდა“ მოისსენია.

— რაგორ არა გრცხვენინან—ეუბნება შეურაცხყოფილი—ნუ
თუ დაგაუიწდა, რომ ჩვენ „კეთილ-შობილთ“ კლუბში ვართ.

— იმ კლუბს, „კეთილ-შობილთ“ კლუბად ვინ უწოდებს, სა-
დაც მე და შენ წევრებად ვითვლებით.— უზასუსა მეორემ დატინ-
ვით.

თვატრში მიმავალი ქალბატონი თავის მზარეულ დედაკაცს
ეუბნება:

— ჩვენ „ფიგაროს ქორწილს“ მივდივართ, რომელიც 12
საათსე გათავდება. ეცადე რომ ვახშიმი მზად დაგვასკედრო.

— დაეიჟერო, ქალბატონო, ვახშიმად შენ დაბრუნდებით?

— რასაკვირველია დაბრუნდებით.

— დიდება შენთვის ღმერთო! მამ რაღა ქორწილია თუ ვახ-
შიმსაც არ გაჭმევენ.

რედაქტორი და გამომცემელი. ალ. ნაზიანიძე.

გ ა ნ ც ხ ა დ ე ბ ა ნ ი

ღღეს, კვირას, 8 მაისს, ბანკის თვატრში,
რუსულად იქნება წარმოდგენილი: „მოგზაურობა დედა-
მიწის გარშემო 80 დღის განმავლობაში — ფერის
5 მოქმედ. და 15 სურათად.

დაიბეჭდა და ისუიდება

გ. ჩარკვიანის ქართული წიგნის მაღაზიაში.

გ რ ა მ მ ა ტ ი კ ა

შედგენილი არ. მუთათელაძისაგან.

ფასი 40 კაპ.

თბილ. 1. Чарквиани. Дозв. Ценз. Тифл. 6 Мая, 1888 г.